

**Adami Tanneri E Societate Iesv, S. Theologiæ D. Et In
Academia Ingolstad. Professoris, Theologiæ Scholasticæ
Tomus ...**

Cum triplici Indice

De Fide, Spe, Charitate, Iustitia, Religione, caeterisq[ue] virtutibus [et]
vitijs: ac varijs hominum statibus. Secvndæ Secvndæ S. Thomæ
Aqvinatis Respondens

Tanner, Adam

Ingolstadii, 1627

Dubium I. Quid in genere & quotuplex, cuiusque vtilitatis sit Eleemosyna.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72877](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72877)

proficisci debeat, de qua resuo loco tom. 4 Ita etiam Sotus loc. cit. putat obligare quando valde arduum opus suscipiendum est; aut alioquin ob tentationis vim, animæ salus periclitatur. Sed cum etiam orationis, aut alterius virtutis actu robur impetrari possit, tentatioque vincit, non est cur determinate ac vniuersim actus dilectionis Dei requiratur, vt recte notauit Azor loc cit. Quia ratione etiam is actus vix vnquã ad alia opera externa virtutum determinate necessarius erit. Alia ratio est susceptionis Sacramentorum, ad quam rite obeundam, nonnunquã in homine peccatore necessaria esse potest perfecta contritio, & consequenter etiam dilectio Dei saltè virtualis super omnia, vt dictum. Neque vero omissio huius actus hoc casu est peccatum speciale & distinctum ab eo peccato, ad quod vitandum requirebatur: Secus est in ijs casibus, in quibus hoc præceptum per se obligare diximus.

84 **ASSERTIO V.** Sed & aliquando necessarius est actus dilectionis supernaturalis proximi. Ita habet communis Doctorum sententia apud citatos; quicquid in contrarium dixerit Caietanus loc. cit. Colligitur ex cit. Matthæi 19. *Diliges proximum tuum sicut te ipsum* Ratio est; quia proximo efficaciter velle debemus bona supernaturalia, hæcque eidem pro loco & tempore ex affectu charitatis procurare. Tum quia proximus est verè amicus per charitatē, vt superius dictum; ergo tenemur subinde amorem amicitiae erga eundem per charitatem elicere, vt in simili de dilectione Dei dictum.

85 **ASSERTIO VI.** Hic tamen actus per se non ita necessarius est, vt in eo sistatur; sed solum vel ob exercendum actum aliquem externum charitatis erga proximum, vel ob vitandum ipsius odiū. Significat Valentia hic q. 19. punct. 2. Ratio est; quia hic actus internus per se neque notus est proximo, neque utilis: cum tamen amor internus Dei & notus sit ipsi, & per se quidam ipsius cultus, merito proinde re-

quisitus, etiam sine vilo respectu ad actū externum.

Dices primò; hinc consequens esse, aliquem Eremitam, qui solus absque omni consortio humano habitet, nunquã teneri tota vita sua elicere actum dilectionis proximi; vt pote cui nullum ipse externum charitatis officiū præstare potest. Respondeo negando sequelã; tenetur enim talis nihilominus orare, pro salute proximorū; quæ oratio dicitur externus actus charitatis, quia est actus diuersæ virtutis atque etiam potentiae, quamuis ex motiuo charitatis profectus.

Dices secundo, externū actum charitatis non esse proximo exhibendū ex præcepto, nisi in casu necessitatis; fieri autē potest, vt alicui tota vita sua nullus talis casus necessitatis occurrat. Respondeo, in tali casu sufficere comunem notitiam necessitatis proximorū in genere, saltè vt orare pro eodem teneamur.

Dices tertio, hac ratione probat actū dilectionis elicendum esse erga omnes homines; maximè quia omnes sunt amici; id verò non videtur vsu receptū. Respondeo, concedendo sequelam: id enim ipse Christus faciendum indicauit, quando in oratione dominica nos generatim pro omnibus orare docuit. Neque enim pro nobis ipsis tantum singuli, sed generatim pro omnibus hominibus oramus; *Pater noster etc. Adueniat regnū tuū. Dimitte nobis debita nostra.*

88 Dices quarto, officia externa charitatis, ipsamque etiam orationē sufficienter exhiberi & peragi posse absque interno affectu & dilectione proximi. Respondeo constanter admodum & efficaciter non posse, si nunquã intercedat actus internus charitatis. Quo fit, vt etsi opus non sit, quoties externū officiū charitatis proximo exhibemus, actum internū dilectionis, præsertim supernaturalis, erga eundem elicere, opus sit tamen aliquando, & quidem iterato eundē subinde exercere. In qua tamen re fatendum est, vel ob eam ipsam causam, non leuiter subinde peccari; vt vere dici possit; *Quoniam; frigesces charitas multorum,* Matth. 24. v. 12.

Q V Æ S T I O V.

De Eleemolyna tam corporali, quam spiritali; adeoque de correptione fraternā.

S. Thomas 2. 2. q. 32. & 33.

Absoluetur hæc quæstio quinque dubitationibus. I. Quid in genere est quotuplex, cuiusque utilitas sit Eleemolyna. II. De præcepto Eleemolynæ corporalis; an est quando obliget: itemque de quibus rebus, à quibus, & quanta fieri possit eleemolyna. III. An expediat, sine discrimine quosuis pauperes ad eleemolynarum acceptionem, petitionemque, vbiuis locorum admittere. IV. An est quando, seu quibuscum circumstantijs fraterna correptio sit in præcepto. V. An est quis in Correptione fraternā ordo sit seruandus.

D V B I V M I.

Quid in genere, & quotuplex, cuiusque utilitas sit Eleemolyna.

S. Thomas 2. 2. q. 32. a. 1. 2. 3. & 4.

85 **Q**uantum ad primū attinet, Eleemolyna per se & immediatè est actus misericordiae; vt quæst. præced. dub. vlt. dictū, & patet ex ipsa notione nominis, græcè à miserendo deriuati. Quo tamen non obstante, mediatè & imperatiuè potest esse actus tū charitatis, ex dictis ibidem; tum religionis, Heb 13.

v. 16. *Talibus hostijs promeretur Deus;* tum etiam poenitentiae siue iustitiae; ex Dan 4. v. 24. *Peccata tua Eleemolynis redime.* Definitur, opus, quo subuenitur indigenti, ex compassione, propter Deum, iuxta S. Thomam q. 32. a. 1. Sed vbi de ipsa per se eleemolyna sermo est, vltima particula rectius omittitur.

nam tuam reperunt à te: quæ autem parasti, cuius erunt? Sic est qui sibi thesaurizat, & non est in Deum dives. Lucæ 16. Epulo in Lazarum immisericors damnatur. 1. ad Timoth. ultimo v. 17. & 18. Diuitibus huius sæculi præcipe, non sublimè sapere, neq. sperare in incerto diuitiarum, sed in Deo viuo &c. facile tribuere, communicare, thesaurizare sibi fundamentum bonum in futurum ut apprehendant veram vitam. Huc etiam ex parte spectant illæ in diuites cominationes. Luc. 6. v. 24. *Ve vobis diuitibus, quia habetis consolationem vestram.* Luc. 18. v. 25. *Facilius est enim camelum per foramen acus transire, quàm diuitem intrare in regnum Dei.* Iacob. 5. v. 1. *Agite nunc diuites, plorate ululantes in miserijs vestris quæ aduenient vobis.* Nimirum quia cum diuitijs facile coniuncta esse solet immoderata cupiditas, quæ hominẽ à religionis & misericordiæ studio auertit. Ratio est. Quia charitas exigit, ut quãdo comode & facile possumus, necessitati proximi subueniamus: tum quia graues & leues necessitates proximi vix satis inter se discerni possunt: tum quia valde necessarium est Reipub. in qua sæpe maior pars pauperum est, ut communes eiusmodi necessitates subleuentur.

15 Ex dictis colligitur, etsi in singulis particularibus casibus, ob paritatem materiæ, nõ sit plus quàm veniale, comunem & leuẽ necessitatẽ patienti, elemosynã negare; modo vbi facultas suppetit, nulla grauis scienter negligatur, & aliquando etiã nullum, si quis prudenter differat, ut cum omnib⁹ non possit, alij cui malit, aut etiã egentiori tribuat, ut habetur ex S. Thomã cit. q. 66. a. 7. nihilomin⁹ tamẽ ex illorum auctorit. quos secuti sum⁹, sententia, mortale peccatũ esse, si quis superflua habens statuat, in comunib⁹ necessitatib⁹ pauperum nullã vnquã elemosynã facere; aut si, quod moraliter tantundẽ est, saltẽ cum implicito eiusmodi proposito, reipsa nullã vnquã in tali casu de superfluis elemosynã faciat; quia materia & debitum hoc, etsi respectu singulorum leue sit, graue tamen est respectu communitatis, ut recte notauit Valentia loc. cit.

16 Notanda tamẽ interim duo. Primum, necessaria ad statum dici illa ex S. Thomã hic q. 3. a. 6. & Caietano ibidẽ, sine quib⁹ non potest vita conuenienter agi, secundum conditionẽ & statum presentem, aut probabiliter per licita media acquirendum, tam ppriã personæ, quàm aliorum, quorũ cura nõ bis incumbit; spectata quidẽ hac in re, nõ solum presentis necessitate, sed etiã prõbabiliter, prudentis viri iudicio, futurã; ita ut hac in re non habeatur quidẽ ratio omnium, quæ absolute possunt contingere in futurum; hoc enim esset de craftino superflue cogitare, contra præceptum Christi Matthæi 6. sed eorum tantum, quæ probabiliter, & ut in plurib⁹ occurrunt, ut recte notauit S. Thomã a. 5. ad 3. Quo fit, ut eiusmodi necessarium non consistat in indiuisibili, sed habeat magnã latitudinẽ; ita ut sæpe multis additis, non possit iudicari superfluum; & multis etiã sublati, adhuc cõseri possit necessariũ utcunq; remanere, ut etiam notauit S. Thomã cit. a. 6.

17 Notandum secundo, non tamen ideo superflua habentib⁹ prohibitum esse, opes suas ad alios etiam honestos vsus cõuertere, v. g. ad ædificationẽ seu ornatum templorum, ad conuiuia moderata amicorum; ad liberalẽ ac moderatã donationẽ, & non solum quia hæc ipsa possunt ad decentiã status specta-

re, sed etiam quia templum potest aliquãdo magis esse necessarium bono comuni, quàm multorum etiam pauperum in leuib⁹ eiusmodi necessitatibus subleuatio. Accedit, quod qui donat, aut indigenti donat, & sic saltem quoad substantiã elemosynã facit; aut non indigenti, & tunc onus dandi elemosynã cum pecunijs in alterum transfert, sine damno pauperum. Ex quibus facile solvuntur contrariæ sententiæ fundamenta.

Quæritur secundo an præceptum Elemosynæ omnes ex æquo obliget; quibusue casib⁹ obligare desinat: & an sufficiat aliquãdo indigenti mutui dare.

ASSERTIO I. In prædictis casibus, ad dandam elemosynã multo strictius, quàm alij seculares, obligantur personæ Ecclesiasticæ, habentes redditus Ecclesiasticos; & in his maximè Episcopi, & animarũ pastores. Ita docent ex certa & communi omnium sententia Bannes, Valentia, loc. cit. Et colligitur ex 1. ad Timoth. 3. v. 2. *Oporet Episcopũ esse &c. hospitalem &c. non cupidũ.* Idẽ habetur ex S. Gregorio hom. 14. in Eccl. & Concilio Tridentino sessione 23. de Reformat. c. 1. vbi dicitur, *præcepto diuino mandatum esse omnibus, quibus animarũ cura commissã est &c. etiã pauperũ aliarũq; miserabilũ personarũ curã paternã gerere.*

Vnde etiam sumitur ratio ab officio petita: præterquã quod iuxta canones, redditus Ecclesiastici peculiari ratione sunt pauperib⁹ obligati; adeo ut vel beneficiarij non sint dñi bonorum superfluum, sed dispensatores tantũ, de quo inferius d. 4. vel certẽ si dominũ habent, ideo habent, ut in ideo pauperes subleuent; idq; tum ex intentione Fundatorũ; tum ex legum Ecclesiasticarum decreto; ut prout saltem ex strictissimo præcepto misericordiæ pauperibus subuenire teneantur, iuxta eõdem.

Vnde Bannes: *Ego sane, inquit, nullum Episcopum Hispania absoluerem, nisi saltem quartam partem redditũ in elemosynas expenderet.* Et addit, in grauioribus necessitatibus famis, aut pestis, etiã ad amplius teneri, ita ut aliquando teneantur ex propria suppellectile, & vasis argenteis elemosynam facere. Quæ de re multi canones existunt apud Gratianũ causa 10. q. 1. & causa 12. & causa 16. q. 1. & causa 22. q. 4. Similis est ratio quarundam Religionum, & Monasteriorum seu religiosarũ domũ, quæ ex speciali ratione fundationis seu instituti ad elemosynas & hospitalitatem obstringuntur.

ASSERTIO II. Omnes tamen obligationes superius relatæ cessant; Primo quãdo pro tempore, quocunq; demũ casu, facultas subueniendi deest; nemo enim tenetur ad impossibile. Secundo quãdo proximi necessitas plane ignoratur. Nam etiã tunc subleuari nõ potest; nec vero in eã vllus tenetur inquirere, nisi prælatus, paterfamilias, & alij quib⁹ ex officio subditorum cura incumbit; esset enim alioqui id onus plane intolerabile; nec est hæc rerũ particularium cognitio p se vsquam præcepta. Tertio, cum quis probabiliter scit, eã necessitatẽ p alium opportune subleuatũ iri, quia tunc proxim⁹ meo opẽ nõ indiget. Quarto, quãdo aliquis non potest subleuare personã priuatã miseriam, nisi vel quoad se, vel quoad sibi coniunctos, partẽ aut maiorẽ necessitatẽ incurrat, iuxta dictã de ordine charitatis q. 3. dub. 4. conuenienter S. Thomã hic q. 3. a. 6. & 9. Caietano, Banni ibidem Valentia q. 9. punct. 4.

20 **ASSERTIO III.** Si proximus indigens habet alibi bona; aut saltē eius conditionis sit, vt probabiliter existimetur acquiratur; aut vsu tantum rei vsu nō cōsumptibilis indigeat; aut quoties res magni pretij, v. g. 20. aureorum, ad præsēntē necessitatē subleuandā est expendenda, non est necessarium indigenti absolute donare, sed satis est mutuo dare, vt is datum restituat sub cōditiōe, cum aliquando possit. Ita Nauarrus c. 24. Manual. n. 5. Couaruias in reg. peccatum part. 2. §. 1. n. 3. & 4. post Adrianum in 4. de restitut. qui absolute docent, satis esse, si quis tempore praecepti eleemosynae, aut donando, aut mutuando proximo subueniat.

Sed hoc velut alienum à cōmuni sensu piorum vniuersim nō placet, vt supponit non solum antiqui Doctores in 4. dist. 15. & 16. sed etiā aperre notant Sotus in 4. de Iustitia q. 7. a. 1. Bannes, & Valentia loc. cit. qui in tribus solum prioribus casibus notant sufficere mutuum; sed ego probabiliter etiā extendi hoc existimo ad vltimum, cum Lessio lib. 2. de Iustitia c. 16. dub. 1. n. 11. Licet enim vbi nullum intercessit pactum, in extrema necessitate quisque possit sibi necessarium ad vitam vnde cumq; sumere (saluo ordine charitatis, consulto etiam prius Dño, si commodē fieri potest, ex S. Thoma a. 7. ad 3.) idq; etiā sine obligatione restituendi, quicquid dixerit Nauarrus; tamē in re magni pretij, non iniuste videtur imponi illa per se non grauis obligatio accipienti, vt restituat, si aliquando possit, tum vt hac ratione suauis sit eleemosynae onus, tum vt indigentes ipsi ad maiorem industriam excitentur.

21 **Quæritur secundo,** de quibus rebus; à quibus & quanta fieri possit Eleemosyna. Respondetur sequētib; assertionibus. **ASSERTIO I.** De rebus alienis, seu iuxta præsentes circumstantias, omnib; spectatis, restitutioni obnoxij, absque consensu expresso vel interpretatio Dñi seu creditoris, non est licitum facere eleemosynas; nisi in extrema necessitate. Ita S. Thomas q. 32. a. 7. Colligitur ex Eccl. 34. & Proverb. 3. v. 9. *Honora Dominum de tua substantia.* Ratio est. Quia debitum iustitiæ preponderat debito misericordiae. Vnde colliges, eleemosynas, quib; se quis impotens reddit ad restitutionē debiti, nec iuste dari, nec iuste accipi; ac proinde restitutioni obnoxias esse, de quo alibi.

Excipitur tamen extrema necessitas; quia in hac omnia fiunt cōmunia; in qua proinde quilibet potest ac debet etiam de alieno (consulto tamen prius, si commodē fieri potest, Dño, vt superius dictū) subuenire, si propria non habeat; nec propterea tenetur ad vllā restitutionē, vt iuxta S. Thomam ibidē recte notauit Valentia q. 9. pun. 5. & 6. ex cōmuni, licet quis iam ante necessitatē eiusmodi extremā, rem alienā alteriue debitā furto aut vsura abstulerit, vt ex dictis colligitur, etsi nonnulli dubitent. Addit Sa V. Eleemosyna n. 8. *Possē etiā grauius indigenti rapere alienā non magni momenti rem, dicunt quidā, nec improbabilius.* Sed certe hoc est contra cōmunē. S. Thomae, & aliorum cit. a. 7. qui id solum permittunt in extrema necessitate; in qua sola omnia fiūt cōmunia.

22 **ASSERTIO II.** De rebus quidem illicite partis licitum est facere eleemosynam; modo earum dominium à possidente fuerit acquisitum; aut certe non eged numero, sed specie tantū restitutioni obnoxie

sint. Ita cōmunis, & colligitur ex S. Thoma ibidem a. 7. Itaq; de meretricio fieri potest eleemosyna, & secluso scandalo, etiā oblatio ad altare, iuxta S. Thomā q. 86. a. 3. ad 1. etsi id olim lege postriua fuerit prohibitū Deut. 23. Ex vsuraria etiam pecunia, seu lucro, cui; p cōmixtionē (de qua suo loco) acquisitū fuerit dominiū, quodue nō numero, sed specie solū idē est restituendū, potest fieri eleemosyna, salua obligatione restituēdi equalēs: per simoniā deniq; acquisitū nō solū potest, sed etiā debet erogari in eleemosynā, ex peculiari dispositione iuris positui, vt notauit etiā S. Thom. cit. a. 7. & suo loco dicitur.

23 **ASSERTIO III.** Ille qui est in potestate alteri; cōstitut; extra casum extremæ necessitatis, (in quo, vt dictū, omnia fiunt cōmunia) nō potest facere eleemosynā, absq; superioris explicito, aut probabiliter præsumpto, seu interpretatio consensu, nisi habeat aliquid, ratione cuius potestati superioris non subdit. Ita S. Thomas q. 32. a. 8. & communis. Ratio patet; quia de realia, aut altari obstricta, nemo potest disponere sine consensu alterius; nisi vt in extrema necessitate accidit, iam non sit propria solum alterius, sed communis.

24 Vnde colligitur, maritatus dare posse eleemosynā in his casibus, vt conformiter S. Thomae hic tradit Syluester & Sa verbo *Eleemosyna*, Nauarrus c. 17. n. 353. Primo de bonis paraphernalib; (nempe alijs, præter dotē, & cōmunia) & de reb; sibi à viro ad victū assignatis; vt & de ijs, quas sua nō debita industria acquisierunt. Secundo vbi est consuetudo, vt tales dent eleemosynas, iuxta Syluestrum & Sa loc. cit. etsi Nauarrus ex Antonino talem consuetudinē non agnoscat. Tertio, viro absente, quantum ille præsens dare solebat, aut debebat. Quarto, si familiā gubernet, viro consentiente. Quinto, tali necessitate occurrente, cui vir teneatur nec tamen velit subuenire: tunc enim quoad hoc in viri quasi locū succedit, eiusq; defectū supplet. Sexto, pro tuenda salute viri, exemplo Abigail 1. Reg. 25. Septimo, si maritus sit decoctor; tum enim potest clam sibi suæque familiæ subtrahere necessaria, ad vsus seu temporales, seu spirituales.

25 Similiter etiā filij familias, & Religiosi poterunt iuxta eosdē de reb; sibi permissis facere eleemosynā. Primo, si ex voluntate Patris, aut Prælati in peregrinatione, aut exteris scholis versentur; censetur enim tunc superior consentire, vt more aliorū honestorū peregrinorū & Scholarium eleemosynas faciāt. Secundo, si quā ex superiorū consensu administrationē habent, ob eandē causam. Tertio, ex assignatis sibi rebus pro victu, seu ad alios vsus arbitrarios, vt de religiosis speciatim etiam docet Nauarrus in cap. *Nondicaris* n. 40. In quo tamen Religionis cuiusque leges & mores seruandi. Videri potest Basilius in regulis breuioribus q. 82. & 100.

26 Quarto, potest etiam filius facere eleemosynā peculiariter sua auctoritate, ex peculio Castrensi, quod videlicet ratione militiæ acquisiuit, vel quasi Castrensi, vt sunt acquisita per publicum officium liberale, v. g. Aduocati, Medici, vel per Regis donationem; non autem ex profectiis, quæ ratione personæ, vel honorum. Patris sunt acquisita, vt quorum dominium est parentis; nec ex aduentitijs, quæ aut sua opera, aut per aliorum

dona-

donationē, sine respectu Patris, fili⁹ acquisiuit; quia istorū saltē vsus fruct⁹ ad Patrem pertinet. De quib⁹ fusc Syluester verbo *Eleemosyna*, & verbo *peculium*.

Deniq; ad eundē modum, etiā famuli & ancillæ eleemosynā facere possunt, aut de rebus paruis, sub quadā rati habitatione, quæ ex circumstantijs colligēda erit; vel de esculentis siue retrimētis, quæ alioqui inutiliter perirent; vel ex ijs rebus, quas de suo sibi victu subtrahūt; vel de pprio peculio, si quod habēt.

28 **ASSERTIO IV.** Quod si bona quædam sint communia; possideanturq; in comūni particulariter, ita videlicet, vt singula eius comūnitatis membra determinatū ius aliquod habeant ad aliquā eiufmodi bonorū partē, vt fit in collegijs Canonicorū, tunc ad faciendā ex his eleemosynā, extra casum extreme necessitatis, requiritur consensus singulorum ex ea comūnitate: at si possideantur in comūni collegialiter, quæ videlicet ab ipsa comūnitate, vel rectore comūnitatis libere dispensantur, ita vt singuli nō habeant determinatum aliquod ius ad quandā eiufmodi bonorum portionē, qualia sunt bona monasteriorū, tunc requiritur consensus aut maioris partis, aut eorum, qui curā comūnitatis gerunt, iuxta variam gubernationis rationem, & speciales leges singulorum ordinum. Ita ex comūni Ioannes Medina de eleemosynā q. 4. Valentia pun. 5. ex cap. *Cum omnes*, extra de constitutionibus, & cap. *Cum in cunctis*, De ijs, quæ fiunt à maiori parte capituli.

29 **ASSERTIO V.** Potest constitutus dispensator eleemosynarum, si vere egeat, etiam sibi ipsi facere eleemosynam. Ita S. Thomas a. 9. ad 3. Ratio patet; quia ipse non est deterioris conditionis, quam alij pauperes: & mens Dñi est, vt in quouis verē egentes & pauperes fiat distributio, modo non totū nec plus sibi, quam alteri paris conditionis largiatur.

30 **ASSERTIO VI.** Abundanter eleemosynā facere, vt indigentia suppleat recipientis, & sit secundum propriæ facultatis proportionē facta, laudabile est: non autē ita vt ipse recipiens superflū habeat. Ita S. Thomas q. 32 a. 10. Probatum tum ex illo Tob. 4. v. 9. *Si multus tibi fuerit, abundanter tribue*: tum ex illo 2. Cor. 8. v. 13. *Non vt alijs remissio, vobis autem sit tribulatio sed ex æqualitate.*

Quem locum expendens S. Thomas ibidē ad 3. ait. *Auctoritas inducta quantum ad hoc, quod dicit: Non vt alijs sit remissio vel refrigerium, loquitur de abundantia eleemosynæ quæ superexcedit necessitatem recipientis; cui non est danda eleemosyna, vt inde luxurietur, sed vt inde sustentetur. Circa quod tamē est discretio adhibenda, propter diuersas condiciones hominum, quorū quidā delicatius nutriti, indigent magis delicatis cibis aut vestibus. Vnde Ambrosius lib. 1. de offic. cap. 20. dicit: Consideranda est in largiendo ætas atq; debilitas. Nonnunquā etiam verecūdia, quæ ingenuas prodiratiales, aut si quis ex diuitijs in egestatē cecidit, sine vitio suo. Quantum vero ad id, quod subditur, vobis autem tribulatio, loquitur de abundantia ex parte dantis, sed sicut glossa ibidem dicit, non hoc ideo dicit, quia melius esset, scilicet abundanter dare; sed de infirmis timet, quos sic dare monet, vt egestatē non patiantur. Ita S. Thomas, indicans scilicet ob altiorē ac spirituale fidem, etiā necessaria erogare laudabile esse, vt dictū cit. q. 3. dub. 4. Ratio sumitur tum ex ordine charitatis ibidem explicato tum ex fine eleemosynæ, qui est subleuatio indigentæ alienæ.*

Quis autem ordo ac modus in eleemosynis dandis seruandus, de qua re agit S. Thomas a. 9. & 10. constat ex dictis de ordine charitatis q. 3. dub. 4. Recte vero monet Caietanus a. 10. consultius ac melius esse eleemosynas erogare dum viuus, quæ erogandas legare post mortem: non solum quia illæ certiores, & ex se magis voluntariæ sunt; sed etiam quia plus profunt eroganti; qui hac ratione sæpe etiam à peccatis mortalibus, ipsoq; infernalis pœne reatu liberari potest: quod post hanc vitam fieri non potest.

D V B I V M III.

An expediat, sine discrimine quous pauperes ad eleemosynarū largitionem petitionemue vbiuis locorummittere.

S. Thomas 2. 2. q. 32. a. 8 & 9.

AD hanc rem explicandam, Quæritur primo an conueniat priuatis, multū examinare eos, qui eleemosynā postulant, de morib⁹ & vitæ conditione, ne forsā indigni admittantur. Respondetur negatiue, satis enim est, non constare de indigentia petentis seu recipientis eleemosynā. Ita passim docent SS. Patres, speciatim August. l. 5. harel. qui ait: *Discite Christiani, sine diuotione exhibere hospitalitatē, ne forte cui domū clauseritis, ipse sit Christus, quē excluditis.*

Et seuerius Chrysostomus hom. 31. ad Antioch. siue potius homil. 11. in epist. ad Heb. c. 6. vt etiā ex parte referunt cap. quiescamus d. 42. ait: *Quiescamus ab hac absurda & diabolica curiositate. Si in clerum electū se dicit; si sacerdotē se nominat; scrutare. Non enim sine periculo in talibus indiscussa communicatio est: circa maiora periculum vertitur; non enim das, sed accipis. Si vero pronurimento postulat, ne hic examines &c. Si Abraham scrutator esset, refugientes ad se angelos nunquam hospitio suscepisset. Et infra: *At simulat, in quib⁹ tremore & infirmitate: non times, ne fulmen ab hoc verbo caluit accensum in te feratur? nec Christi times tribunal illud horrendū? nam etsi simulat, ex necessitate & egestate simulat, propter tuā sanctitatem & inhumanitatem. Quis enim tam miser & erummosus est, vt nulla premente necessitate, pro solo pane, velit ita deturpari ac plangere, talemq; personā sustinere? Igitur illius simulatio, inhumanitatis tuæ præco fertur. Similia ex Chrysostomo hom. 11. in epist. ad Heb. cap. 6. referuntur cap. Quiescamus dist. 42.**

Idem Chrysostomus in illud Apostoli Coloss. 3. *Induite vos viscera misericordiæ* ita scribit: *Vide quomodo vult nos esse misericordes: non dixit misericordem simpliciter, sed induite vos; vt quemadmodū vestimentū semper nobiscum est, sic & eleemosyna. Nec simpliciter dixit misericordiam, sed viscera misericordiæ, vt naturalem imitemur amorem. At nos contrarium facimus, & si vnum quis petens obulum accedit, contumelios & conuictijs insectamur & impostorem vocamus. Non horret homo, nec erubescit, impostorem propter panem vocari? Si vero talis imposturam facit, ob hoc ipsum, dignus est, cui misericordia tribuatur, quod ita fame premitur, vt talem habeat personam. Quis & hæcnostræ crudelitatis est redarguit; nam cum facile dare non sustinemus, innumeratas coguntur artes excogitare, vt inhumanitatem nostram fallere possint, & emollire sanctitatem.*

Ibidem